

Płonka-Syroka, Bożena

Sprawozdanie z konferencji naukowej pt. Nauczanie historii medycyny w Akademiach Medycznych jako całość humanistycznego kształcenia lekarzy, Szczecin 11-12 lutego 2000 r.

Medycyna Nowożytna 7/1, 161-164

2000

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z konferencji naukowej pt. *Nauczanie historii medycyny w Akademiach Medycznych jako część humanistycznego kształcenia lekarzy*, Szczecin 11–12 lutego 2000 r.

W dniach 11-12 lutego 2000 odbyła się, zorganizowana przez Katedrę Humanistycznych Nauk Lekarskich Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie, konferencja naukowa poświęcona omówieniu bieżącej sytuacji w dydaktyce polskiej historii medycyny oraz podsumowaniu dorobku tej dziedziny nauki w okresie powojennym. Konferencja połączona była z obchodami jubileuszu 70-lecia urodzin Kierownika Katedry Humanistycznych Nauk Lekarskich w Szczecinie, prof. dr hab. Tadeusza Brzezińskiego.

W programie konferencji mogliśmy wyróżnić dwa zasadnicze obszary tematyczne. Pierwszym z nich była szczegółowa prezentacja dorobku naukowo-dydaktycznego Katedry Humanistycznych Nauk Lekarskich PAM od czasów powojennych po współczesne, natomiast drugim – omówienie bieżącej sytuacji w dydaktyce historii medycyny w takich ośrodkach naukowych, jak Wrocław, Kraków, Poznań, Warszawa, Gdańsk, Bydgoszcz oraz Łódź. Prezentacja dorobku szczecińskiej historii medycyny odbyła się przy udziale dawnych pracowników i współpracowników Katedry Humanistycznych Nauk Lekarskich, wśród których był m.in. dr Bronisław Seyda, autor wielokrotnie wznawianego w latach 60-tych i 70-tych podręcznika historii medycyny, a także liczne grono doktorantów. Profesor Brzeziński, omawiając dzieje Katedry, wymienił wielu zasłużonych dla jej rozwoju lekarzy, których działalność przyczyniła się do rozbudowy tej placówki pod względem merytorycznym i organizacyjnym, m.in. prof. Romualda Wiesława Gutta. W dyskusji nad wystąpieniem prof. Brzezińskiego podkreślono szczególne zasługi ośrodka szczecińskiego w przygotowaniu materiałów o charakterze dydaktycznym – w okresie powojennym opublikowano tu dwa powszechnie wykorzystywane w Polsce podręczniki historii medycyny (Bronisława Seydy i pod red. Tadeusza Brzezińskiego), wydano także opracowania przydatne w realizacji programu propedeutyki medycyny (Romuald Wiesław Gutt).

Następnie mieliśmy okazję zapoznać się z działalnością pracowników, wchodzących obecnie w strukturę organizacyjną Katedry Humanistycznych Nauk Lekarskich, nie związanych bezpośrednio z historią medycyny, lecz nastawionych na kształtowanie humanistycznej postawy przyszłych lekarzy. Poznaliśmy m.in.

program nauczania etyki lekarskiej, psychologii i propedeutyki medycyny, prezentowany przez pracowników poszczególnych pracowni, działających w strukturze Katedry. Interesującym aspektem tej prezentacji było zestawienie zamierzeń dydaktycznych, przekazywanych w programie nauczania, z ich praktyczną realizacją w pracy zawodowej szczecińskich absolwentów medycyny. Występowali tu lekarze – praktycy, podkreślający związki swej postawy życiowej i zawodowej z tradycjami, wyniesionymi z okresu studiów i współpracy podyplomowej z Katedrą Humanistycznych Nauk Lekarskich. Mieliśmy także okazję usłyszeć wystąpienia doktorantów profesora Brzezińskiego, wspominających swoją współpracę z promotorem. W dyskusji nad tą częścią konferencji podkreślono wyróżniający się na tle ogólnej sytuacji w kraju dorobek dydaktyczny Katedry Humanistycznych Nauk Lekarskich PAM. Realizowany obecnie w Szczecinie program nauczania przedmiotów humanizujących został bardzo wysoko oceniony przez pracowników Katedr Historii Medycyny w kraju. Podkreślono przede wszystkim spójność koncepcji programowej, znakomite wyposażenie techniczne, stojące do dyspozycji Katedry, rozwiniętą bazę lokalową i profesjonalizm kadry dydaktycznej.

Wieczorem pierwszego dnia konferencji odbył się wieczór towarzyski, poświęcony uczczeniu jubileuszu 70-lecia urodzin Kierownika Katedry Humanistycznych Nauk Lekarskich PAM, prof. Tadeusza Brzezińskiego. Podczas uroczystości Profesor otrzymał ufundowany przez współpracowników medal pamiątkowy. Wieczór uświetnił występ chóru Politechniki Szczecińskiej.

W drugim dniu konferencji swój dorobek dydaktyczny przedstawiały krajowe katedry historii medycyny. Z prezentacji tej wyłonił się obraz daleko idącej różnorodności, tak w odniesieniu do form kształcenia studentów, jak i do zakresu objętego programem nauczania. W dyskusji na tą część konferencji podkreślono konieczność wypracowania nowego programu nauczania przedmiotów humanizujących w planie polskich studiów medycznych, dostosowanego do standardów i wymagań Unii Europejskiej, gdzie nauczanie tego typu przedmiotów odbywa się w o wiele szerszym zakresie, aniżeli u nas. Tematyce tej była także poświęcona pierwsza sesja Komisji Historii Nauk Medycznych Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN wybranej na kadencję 1999–2002, pod przewodnictwem prof. Brzezińskiego. Dyskusja w ramach sekcji ujawniła przede wszystkim potrzebę ustalenia podstaw programowych, wspólnych dla dydaktyki przedmiotów humanizujących w planie polskich studiów medycznych. Podniesiono konieczność doksztalcenia kadry dydaktycznej, złożonej

przede wszystkim z lekarzy, w zakresie podstaw metodologii historii. Wskazano na potrzebę tworzenia zespołów interdyscyplinarnych, podejmujących badania nad wybranymi problemami, a także odbywania spotkań seminaryjnych o charakterze dokształcającym.

Główną konkluzją dyskusji, toczonej nad perspektywami rozwoju polskiej współczesnej historii medycyny, stał się kontekst ekonomiczny bieżącej sytuacji nauki polskiej. Wskazano, iż jedną z głównych barier w rozwoju historii medycyny w Polsce jest niezadowalająca wysokość nakładów na naukę i związany z tym rażąco niski poziom wynagrodzeń kadry naukowo-dydaktycznej, zatrudnionych w polskich katedrach historii medycyny. Oferowany w tych placówkach młodym lekarzom poziom płac tworzy barierę utrudniającą podejmowanie przez nich pracy w tych placówkach oraz skłaniającą ich do rezygnacji z dalszego zatrudnienia wkrótce po uzyskaniu doktoratu. Tworzy to coraz bardziej widoczną lukę pokoleniową, którą z czasem coraz trudniej będzie wypełnić, gdyż wykształcenie w pełni wartościowego badacza w dziedzinie historii medycyny wymaga wielu lat. W tej sytuacji coraz częściej podejmują pracę w krajowych zakładach historii medycyny absolwenci studiów humanistycznych, dla których poziom płac oferowanych im w akademiach medycznych nie jest barierą w podejmowaniu zatrudnienia, gdyż w innych placówkach naukowych płace dla tej grupy zawodowej są porównywalne. Humanisci zatrudnieni w akademiach medycznych spotykają się jednak dość często z przejawami nierównoprawnego traktowania z absolwentami studiów medycznych i ze związaną z tym barierą awansu zawodowego i osobistego. Staje się to podstawą poszukiwania przez wielu przedstawicieli tej grupy zawodowej innej pracy, w placówkach naukowych o charakterze typowo humanistycznym. Konkludując dyskusję nad ekonomicznymi uwarunkowaniami dalszego rozwoju polskiej historii medycyny kierownicy zakładów historii medycyny podkreślali konieczność podniesienia wynagrodzeń młodej kadry naukowej, wyposażenie uczelni medycznych w środki umożliwiające udzielenie najzdolniejszym absolwentom i doktorantów pomocy w uzyskaniu mieszkania w siedzibie uczelni, ułatwienia w dostępie do stypendiów naukowych itp. Stworzy to sytuację, w której osoby naprawdę zainteresowane historią medycyny zdecydują się związać z tą dziedziną nauki swoje życie zawodowe na wiele lat.

Szczecińska konferencja naukowa, poświęcona zagadnieniom programowo-dydaktycznym polskiej historii medycyny, wykazała konieczność regularnego podejmowania dyskusji na ten temat

przez przedstawicieli krajowych ośrodków naukowych. Jako miejsca następnych spotkań na ten temat wytypowano Gdańsk (prof. Machaliński) i Wrocław (prof. Wojtkiewicz-Rok).